

Vážené kolegyně a kolegové,

v roce 2007 vyšlo v americké *Neurology* úředně formulované oznámení o duplicitní publikaci. Jednalo se o dvě práce, referující výsledky jedné randomizované dvojité slepé studie testující účinky transdermálně podávaného rotigotinu (agonisty dopaminových receptorů) v časně fázi Parkinsonovy nemoci. Editoři konstatovali, že dva články publikované v r. 2007, z nichž jeden vyšel v lednovém čísle *Neurology* a druhý v květnu v *Archives of Neurology*, jsou duplicitní. Navíc došlo k časovému překrytí, protože práce do *Archives* byla nabídnutá k publikaci v době, kdy ještě nebylo ukončené recenzní řízení v *Neurology*. Redakce *Neurology* považuje jak duplicitní publikace, tak současné nabídnutí práce do dvou časopisů za etický problém. Závěrem editoři konstatují, že autoři inkriminovaných článků s takovým závěrem nesouhlasí a vyzývají čtenáře, aby si udělali obrázek sami. Současně vydala obdobné prohlášení redakce *Archives of Neurology*. Je psáno jiným stylem, méně úředně, má spíš charakter dopisu a šéfredaktor Roger Rosenberg jej podepsal svým jménem. Konstatuje, že článek v *Archives* obsahuje některá data navíc, avšak jejich význam není podstatný. Přestože obě práce jsou podobné, autoři původně v *Archives* necitovali svůj článek v *Neurology*, ani o něm neinformovali redakci, ačkoliv publikace byla přijata do *Neurology* v době, kdy recenzní řízení v *Archives* ještě nebylo ukončeno. Nakonec byla přidána do seznamu publikací v článku v *Archives*, jako reakce na žádost recenzenta o doplnění metodiky, avšak v textu je uváděná jenom v souvislosti s metodikou, ne s výsledky. Provinění je o to větší, že jde o zkušené autory. Nakonec šéfredaktor konstatuje, že cílem časopisu je publikovat vynikající a originální práce. Recenzní řízení nemůže být dokonalé a závisí na důvěře v údaje poskytnuté autorem.

Redakce *Archives* umožnila autorům odpovědět ve stejném čísle (*Arch. Neurol.* 2007; 64, No 12, p 1801). Autoři s prohlášením obou redakcí nesouhlasí, podle nich se nejedná o duplicitu, ale o publikaci výsledků primárního cíle (bezpečnost a účinnost léků, především na motorické příznaky) v *Neurology* a sekundárních cílů (farmakokinetika, nemotorické příznaky) v *Archives*. Získaných dat bylo příliš mnoho na jednu publikaci, je běžnou a normální praxí publikovat je v takových případech ve dvou různých pracích. Když jsem se na obě práce podíval, byl jsem na rozpacích, kdo má pravdu. Spíš bych tuto kauzu posuzoval mírněji, avšak americká přísnost je pochopitelná, problém není triviální, publikace v prestižních časopisech znamenají čest a mohou znamenat peníze. Citace obou článků jsou uvedeny níže, utvořte si názor sami.

Duplicity jsou vážným problémem všude, i u nás. Možná, že takto u nás nebyly vždy vnímány, snad také proto, že v zahraničí by sotva někdo dohlédával data publikovaná česky či slovensky. Ale jak konstatuje výbor amerických editorů lékařských časopisů (ICMJE), nejde jenom o originalitu, i když je samozřejmě podstatná. Jde i o zbytečnou práci redakcí a recenzentů. Výjimky jsou možné – tzv. „proceeding“ ze sjezdu, předběžná sdělení, po kterých přichází finální zpráva, publikace dat v registrech. V takových případech je však povinností autora redakci informovat. Pokud se tak nestane, autoři by se měli připravit na možnou reakci, tou nejmenší je odmítnutí práce a otištění patřičného vyjádření.

V minulých měsících jsme se na redakční radě *Neurologie* pro praxi zabývali pracemi podezřelými z duplicity. Po pečlivé analýze jsme došli k závěru, že se o duplicity nejednalo. Problém však byl na stole a je dobré na něj upozornit. Napsal jsem šéfredaktorům českých a slovenských odborných časopisů a shodli jsme se, že se v případě podezření na duplicity budeme navzájem informovat. Problém není jenom etický, ale v době, kdy počet publikací má dopad na získávání grantů a kariérní postup, i praktický. Jde také o fair play.

Na vaše (neduplicitní) příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.
předseda redakční rady

Literatura

1. Jankovic J, Watts RL, Martin W, Boroojerdi B. Transdermal Rotigotin: Double-blind, placebo-controlled trial in Parkinson disease. *Arch Neurol* 2007; 64: 676–682.
2. Watts RL, Jankovic J, Waters C, Rajput A, Boroojerdi B, Rao J. Randomized, blind, controlled trial of transdermal rotigotine in early Parkinson disease. *Neurology* 2007; 68: 272–276.

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.

1. neurologická klinika LF MU
a FN u sv. Anny
Pekařská 53, 656 91 Brno
rektor@fnusa.cz

